

עבודת השם

כרלת "קדושים"

לו כך ג' פעמים וסימן זה נסתלק ממנו. ויש אומרים שזה שאומר כאן הכתוב קדושים תהיו לא בא רק להזהיר על פירשה מן עריות ומשאר איסור, שעל זה לבד אין אדם ראוי לתואר קדוש, אלא הכונה שיפורש האדם אפילו מן הדברים המתירים. וזהו מה שאמרו חז"ל בכמה מקומות קדש עצמך במותר לך. שאם התורה התירה לו אשתו, אינו צריך להיות שקוע בתאוונה, וכן לא יהיה נגרר אחרי האכילה ולא ימלא כריסו בכל מה שימצא, אע"פ שהוא דבר של היתר, אלא יסתפק במועט, וכן ינהג והירות ביין, שכל הפורענות באות בגלל היין. כפי שמבואר בע"ה בפרשת נשא. וכן יזהר שלא יגע בדברים טמאים. אלא ינהג בטוהרה. וכן אל יטמא פיו בדיבורי אסורים ובדברי בטלים. ועל כל זה הזהירה עלינו תורה כאן קדושים תהיו. ר"ל מלבד זה שאסרתי עליכם עריות ומאכלות אסורות שלא להיטמאות בהם, השתדלו גם להיות קדושים לפורש גם מדברים מותרים ולא להיגרר אחרי התאוות, אמר הקב"ה אם תנהגו כך תיקראו קדושים, כי קדוש אני, וכך תהיו דבקים בי.

"לא, תגנבו; ולא תכחשו ולא תשקרו, איש בצמיתו." (קדושים יט, יא) איתא בגמרא סנהדרין (קג) אמר רב חסדא אמר רב ירמיה בר אבא, ארבע כתות אינן מקבלות פני שכינה, כת חנפים, כת לצים, כת מספרי לשון הרע, וכת שקרנים שנאמר: "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". ובספר החינוך (מצוה ע"ד) כתב שאין דבר נתעב ונאלח בעיני הכול כמו השקר, ומרוב מיאוסו אמר הכתוב: "מדבר שקר תרחק", מה שלא נאמר בשום מצווה או בשום מקום, ובמשנה באבות (סוף פרק א') אמר רבן שמעון בן גמליאל: "על שלושה דברים העולם קיים על הדין על האמת ועל השלום". ללמדנו שאין קיום לאדם הפרטי ולעולם הכללי בהעדר האמת.

לצערנו הרב, היום "השקר" הנתעב והמאוס נהפך להיות נחלת הכלל, והרבה חושבים וטועים שבלעדיו אינם מסוגלים להסתדר, ובפרט כאשר אדם עובד או מתעסק ראשו ורובו במסחר, ודבר זה הוא ממחירי העולם, וכבר הזהירונו חכמינו וזכרונם לברכה בגמרא שבת (נה) שכל המשקר ככופר בחותמו של השם יתברך, שחותמו "אמת", ואדם המתרגל בשקר כבר קשה לו לצאת ממנו, ומאבד אמנם של הבריות, ואפילו כשמדבר אמת לא מאמינים לו שכן אמרו חכמינו וזכרונם לברכה בגמרא סנהדרין (פט).

המפרשים הקדושים מביאים מעשה, ברועה צאן חוד שהיה שקרן ובדאי, והנה בור אחד החליט "להתברח" על חשבון חבריו וצעק בקולי קולות שנכנס זאב לעדרו והזעיק עזרה, באו כולם במקלות וחרבות, ולא מצאו זאב, והוא צחק

"וידבר ה' אל משה לאמור: דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו..." (קדושים יט, א-ב) מפרש האר"י הקדוש ז"ל את הנאמר בהגדה של פסח: "ועברתי בכל ארץ מצרים אני ולא מלאך" טומאתה של מצרים הייתה כה גדולה, עד שאפילו מלאך עלול היה להשתנות שם ורק השם יתברך, שהוא "אש אוכלה" וקדושתו היא העליונה והעמוקה שבכל הקדושות, יכול היה להעניש את מצרים. הקדושה שהתורה דורשת מן האדם מישראל אינה זו, שיהא מתרחק מן הבריות ומגודל מן העולם, אלא שיהא דווקא מעורב בין הבריות "בהקהל" ויחד עם זה ינהל חיים של קדושה. ה"קדושים תהיו" צריך להיות "בהקהל" להיות מהמובילים שבחברה ולא מהנגררים לעצת רשעים להיות מין המשפיעים הרוחניים ולא מהמושפעים של יצר הרע והקב"ה יזכה את כל בני ישראל להגדיל תורה ולאדיר.

ומעשה היה ברבי אבא ורבי יוסי שהיו מהלכים מעיר אחת לשנייה. ובהיותם בדרך פגעו באדם אחד שהלך לקראתם. אמר רבי אבא לרבי יוסי: נפנה לדרך אחרת שלא נפגש באדם זה שיש בפניו סימן שעבר על אחת מן העריות. אמר לו רבי יוסי: מי יאמר לי שסימן זה שיש לו אומר כן. לבסוף קרא רבי אבא לאדם הזה שיבוא, אמר לו אני רואה סימן בפנים, הגד לי מהו. אמר להם אותו אדם: אני מבקש מכם לא להעניש אותי יותר. שכן עונותיי גרמו לי סימן זה. אמר: פעם אחת הלכתי בדרך עם אחותי ובאנו לפונדק אחד. ושם השתכרתי ועשיתי עמה עבירה כל הלילה. ובדואי הסימן הזה הוא מאותו עון. ומצאתי רופא חכם שנתן לי רפואה טובה לזה אמר לו ר' אבא: ומי הוא אותו רופא טוב. אמר לו רבי שמלאי, אמר לו: איזו רפואה תן לך אמר לו: רפואת הנפש, היינו תשובה. ומאותו יום חזרתי בתשובה ובכיתי כל יום, ובדמעות אלו אני רוחץ פני. אמר לו רבי אבא: בוודאי רפואה טוב היא ואמר עליו וסר עונך וחטאתך תכופר, ואמר

19:07	כניסת השבת
20:09	צאת השבת
19:28	שקיעה
20:40	ר. תם
5:50	הנץ

הפטרה: ויהי דבר ה' "

והסביר להם שרק התכוון לצחוק עימם, וכן עשה למחרת וחזר על מעשיהו כמה פעמים, עד שידעו את כוונתו, ולא היו באים. והנה באחד הבקרים הגיע באמת זאב טורף גדול לעדרו, והתחיל לאכול מציאנו ובקרו, והוא התחיל להזעיק עזרה, אך שכניו שהכירו במעלליו ושקרו, לא באו וסופו שנטרף גם הוא בעצמו, וההפסד היה לו לבדו, כך הוא ענשו של בדאי.

השקר הוא גורם לריחוק ביננו לבין אבינו שבשמים. וראינו בתורה שכאשר באו המלאכים לביתו של אברהם אבינו, עליו השלום, ישבו ואכלו אצלו. והנה כאשר צחקה שרה ונשאלה מדוע צחקה? ענתה בתקיפות שלא צחקה, וכמו שכתוב: "ותכחש שרה לאמור לא צחקתי כי יראה". מיד סמך ליה ויקומו המלאכים וכו', והסבירו המפרשים שכיון ששיקרה שרה אמנו, עליה השלום, לא יכלו המלאכים להתעקב עוד רגע אחד בביתם, ואם במלאכים כך. בהשם תברך שהוא אמת, ושמו אמת, וחותרו אמת, על אחת כמה וכמה שאין הוא נמצא במקום שיש שם שקר. וכעין זה פירש הצדיק רבי זושא מאניפולי זכותו יגן עלינו אמן את

הפסוק: "מדבר שקר תרחק" שעל ידי דבור שקר אזי מתרחקים מהקדוש ברוך הוא חס וחלילה. וכיצא בזה כתב הצדיק רבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו אמן בספר המידות (ערך אמת) שכל המדבר אמת ניצל מהרהורי כפירה וניצל מכל הצרות וזוכה לישועות גדולות ופרנסה ברוח וכו'.

גדולי ישראל נזהרו מאוד מהשקר, ומתולדות השקר, והקפידו אפילו בדברים קטנים שלא ידאו כשקר, וכי שמספרים על הצדיק רבי רפאל מברשיד זכותו יגן עלינו אמן, שקבל מתנה מאחד מחסידיו - מגורת כסף יפה ומהודרת, גבהה עשרים אמה. אך הצדיק לא היה רוצה ליטול את המתנה בטענה שהיא גורמת גאווה. והיא גרמה לבזבז כסף רב וכו', אמר לו אחד מחסידיו שאלבא דאמת אין מגורה זו מכסף טהור אלא רק דמוי כסף. כששמע זאת הצדיק נבהל והודיע ואמר בהחלטיות: "אם כן, רואה אני שבמגורה זו יש גם גאווה וגם שקר ודבר כזה לא יכנס לביתי, ולא יעמוד על שולחני" (כותנת פסים)

סיפור בהמשכים "שידוך תמוה" חלק א.

תושבי העיירה הקטנה, הסמוכה לעיר ברודי, הכירו אותו בכינויו ר' ישראל המלמד. הוא בא לעיירה לאחר שנתאלמן מאשתו הצעירה. כאן לימד ילדים והשריש בהם תורה ומידות טובות. התושבים התרשמו מחוכמתו ומלמדנותו, ובחלוף הזמן החלו להביא לפניו סכסוכים שהתעוררו ביניהם. התושבים העריכו מאוד את דרכו בבירור הסכסוכים, שכן הוא עשה זאת בנועם ובחכמה, וגם מי שחויבו בדין יצאו מרוצים. סוחר מהעיירה ניהל עסקים עם אחד מנכבדי העיר ברודי, ר' אפרים. בנו היה הגאון רבי גרשון מקיטוב, אב בית-דין בעיר ברודי. פעם אחת נתגלע סכסוך בין ר' אפרים ובין הסוחר, ור' אפרים נסע אל העיירה כדי לברר את העניין. לאחר שלא הגיעו לעמק השווה, הזמין ר' אפרים את הסוחר לבוא עמו לברודי ולהביא את הסוגייה לפני בית-הדין. הסוחר השיב לו: "למה לנו לנסוע לברודי, בשעה שכאן מצוי ר' ישראל המלמד, אשר טורח ללבן את פסק הדין עד ששני הצדדים מתרצים לו. הבה נלך אליו, והיה אם לא תתרצה, אלך לזון עמך בעיר ברודי". הסכים ר' אפרים והלך עם הסוחר אל המלמד. ר' ישראל ערך את הדין ביניהם, ואת הסכסוך הסבוק והמורכב פתר בקלות, לשביעות רצון שניהם. החל ר' אפרים לשוחח עם המלמד בדברי תורה, ונדהם מגאונותו ומעומק ידיעותיו. במהלך השיחה התברר לו כי המלמד הצעיר התאלמן מאשתו. הוא ביקש לדבר עמו ביחידות ושאל אם ירצה לקחת את בתו הגרושה לאישה. ר' ישראל, שראה ברוח-קודשו כי בתו של ר' אפרים היא זיווג, השיב בחיוב. אולם הוא הציב שני תנאים. האחד, שלא ייוודע הדבר לאיש, שכן רבים מנכבדי העיירה רוצים בו לחתן, וכיצד יוכל להיראות לפנייהם כשייוודע שעשה שידוך עם בן עיר אחרת. התנאי השני, שלא יצוין דבר על חוכמתו או למדנותו. לכן גם לא יכתבו בטרם התנאים שום תוארי-כבוד, אלא את שמו: "ישראל בן אליעזר" בלבד. הסכים ר' אפרים לתנאים. שטר התנאים נכתב ונחתם בשני העתקים; האחד נשאר בידי ר' ישראל, ואת השני לקח עמו ר' אפרים. מאושר יצא ר' אפרים בחזרה לעירו ברודי, אך למרבה הצער חלה בדרך, ובטרם הגיעו לביתו השיב את נשמתו ליוצרה. בנו, רבי גרשון מקיטוב, קיבל לידי את בגדיו וכליו של אביו. באחד הכיסים מצא את שטר התנאים שעשה. הדבר נראה מוזר ביותר בעיניו. כיצד יעשה אביו, איש נכבד ותלמיד-חכם, שידוך עם אדם בלתי-מוכר, ויביא לציין את שם עירו ודבר על משפחתו?! הראה רבי גרשון את כתב-התנאים לאחותו, הכלה המיועדת, ותשובתה הפתיעה אותו: "אם אבינו כתב זאת וחתם על כך, אל לנו להרהר אחריו, ודאי ידע מה שעשה", אמרה. **ההמשך יבוא!**

פינת ההלכות "דין קורע ותולש בשבת" (סימן שם)

- ג. במקום צורך מותר לקנח בנחת תינוק שעשה צרכיו בממחטה לחה העשויה מסיבי נייר, אולם בממחטה לחה העשויה מברד, קשה להקל, אחר שנוח לו בסחיטת המים שבממחטה. (ילקוט שבת כרד ה' עמוד קמה)
- ד. נייר (עם חותמת של ישראל) הדבוק על המגעול שעל פי התנור של גוי, שמטמינים בו חמין של ישראל, יש אומרים שהוקרעו בשבת חייב משום קורע, ולכן אסור אפילו על-ידי גוי. ויש מתירים. וכן עיקר. ואם אפשר יעשה בן על-ידי אמירה לגוי. (ילקוט יוסף שבת כרד ה' עמוד קמה)
- ה. מעיקר הדין מותר לפתוח איגרת דבוקה או חתומה בטיש, שהובאה על-ידי גוי בשבת או ביום טוב, ומכל מקום אם אפשר נכון להחמיר לפותחה על-ידי גוי. (ילקוט יוסף שבת ה' עמי קמו)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
 המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
 יש לשלוח הודעה לנחתם לאימייל: avodat_asef@gmail.com
 כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"